KULLEĠĠ SAN NIKOLA
L-EŻAMIJIET TA' NOFS IS-SENA
Frar 2018

IL-ĦAMES SENA | IL-MALTI (IL-FEHIM MIS-SMIGĦ) | IL- ĦIN: 30 minuta

IL-KARTA TAL-GĦALLIEMA

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigħ

1. Qassam il-karti bil-mistoqsijiet u itlob lit-tfal jiktbu isimhom, kunjomhom u l-klassi.
2. Aqra l-iskript bil-mod u b'leħen ċar kemm tista'.
3. L-iskript **aqrah darbtejn**, kwarta kull darba.

Tfal, tistgħu tibdew taqraw il-mistoqsijiet f'qalbkom. Għandkom 5 minuti. Tiktbu xejn.

(Wara 5 minuti)

Issa se nisimgħu s-silta bl-isem 'Id-Dudu B'aktar Minn Ħamsin Sieq'. Isimgħu sew għax wara tridu twieġbu xi mistoqsijiet. Is-silta u l-mistoqsijiet se naqrahomlkom darba, nagħtikom iċ-ċans twieġbu, u wara nerġa' naqralkom is-silta u l-mistoqsijiet għat-tieni darba. Waqt li qed tisimgħu din is-silta, tistgħu tibdew twieġbu l-mistoqsijiet. Fl-istess ħin, iżda, ibqgħu attenti għal dak li qegħdin tisimgħu.
Se nibdew.

Id-Dudu B'aktar Minn Ħamsin Sieq

Darba kien hemm dudu twil. Kellu iktar minn ħamsin sieq. Jum minnhom xiref mit-toqba li kellu fil-ħamrija, ħares 'il bogħod u lemaħ siġra kbira b'xi frott aħmar fuqha. Għalhekk iddeċieda li jibda jimxi u jara fejn jasal. Mexa u mexa, u tgħidx kemm ħaxwex il-weraq niexef taħt saqajh. Meta fl-aħħar wasal taħt is-siġra, qiegħed l-ewwel għaxar saqajn maz-zokk oħxon tagħha u beda tiela' sakemm saqajh kollha kienu mqabbdin sewwa mas-siġra.

Id-dudu ta' iktar minn ħamsin sieq ħares 'il fuq u ġibed lejn il-lemin. Lemaħ frotta ħamra tonda, tleqq u kbira. Għadda minn bejn il-friegħi u l-weraq tas-siġra sakemm wasal ħdejn il-frotta u nduna li kienet tuffieħa. Tela' fuqha bi ftit sforz u xammha ħa jara kinitx tajba għalih. Għoġbitu u beda jigdem il-qoxra tleqq u ħamra tagħha. Ħaffer toqba żgħira, u kiel kemm felaħ sakemm sab il-qalba. Issa żaqqu kienet mimlija, għalhekk waqaf u ħa nagħsa.

Kien iż-żmien meta sid is-siġar jibda jaqta' l-frott. Qata' u qata' sakemm wasal biex qata' t-tuffieħa li fiha kien hemm rieqed id-dudu ta' ħafna saqajn. Ir-raġel tefa' t-tuffieħa ġo kaxxa tal-injam, ma' bosta tuffiħat oħra. Ftit ta kas x'kien qed iseħħ madwaru d-dudu ta' iktar minn ħamsin sieq.

Wara nofs ta' nhar sħiħ ta' ħidma, il-bidwi għabba l-kaxex tal-frott fuq trakk u beda jqassamhom fil-ħwienet tal-ħaxix u l-frott. Il-kaxxa tat-tuffieħ li fiha kien hemm id-dudu sabet ruħha fil-ħanut ta' Xmun tal-ħaxix. Id-dudu tgħidx kemm sema' ħsejjes u kliem madwaru u xi drabi kien iħoss ċaqliq kbir. Kienet tkun xi mara li tkun qed tqalleb fil-kaxxa tat-tuffieħ biex tagħżel dawk li għaliha jidhru l-isbaħ u l-itjeb.

Wasal il-waqt meta t-tuffieħa tad-dudu ta' iktar minn ħamsin sieq għażlitha Lisa, flimkien ma' nofs tużżana tuffiħat oħra. Kif waslet id-dar, Lisa qegħdet il-frott ġo bieqja mlewna qrib tieqa. Ftit wara wasal iben Lisa ta' tliet snin, Samwel, u wara li tela' fuq banketta ċkejkna, qabad tuffieħa mill-bieqja. Kif kien se jigdimha, waqqfitu ommu u qaltlu, "L-ewwel jeħtieġ li t-tuffieħa tinħasel u titqaxxar". Hekk għamlet Lisa. Hekk kif kienet se taqsam it-tuffieħa fi tnejn, Lisa ndunat li l-frotta kellha toqba fonda fiha. U mnalla, għax kieku d-dudu ta' iktar minn ħamsin sieq kien jispiċċa maqsum fi tnejn.

Lisa kienet tħobb kull tip ta' annimal, sal-iċken ħlejqa. Qabdet id-dudu ta' ħamsin sieq u qegħditu ġo ħawt mimli ħamrija li kellha fil-bitħa, fuq werqa ħadra u kbira. Samwel kien ferħan li d-dudu ma weġġax u qagħad iħares lejh waqt li jgerrem il-biċċiet tat-tuffieħa li kienet tatu ommu. Imbagħad lil Samwel ġietu idea. Talab lil ommu ġġib il-qxur tat-tuffieħa u titfagħhom fil-ħawt fejn kien hemm id-dudu. Hekk kemm iċ-ċkejken Samwel, kif ukoll id-dudu ta' iktar minn ħamsin sieq kienu kuntenti!

(Addattata mill-kitba ta' Patrick Sammut)

Issa li smajtu s-silta, se naqralkom il-mistoqsijiet. Waqt li qed naqralkom il-mistoqsijiet tistgħu tibdew taħdmu t-tweġibiet.
Mela, issa se naqralkom Taħriġ A. Immarka t-tweġiba t-tajba.

Taħriġ A: Immarka (✓) fil-kaxxa t-tajba. (12-il marka)

1. Id-dudu kellu

a)	ħamsin sieq.	
b)	erbgħin sieq.	
ċ)	iktar minn ħamsin sieq.	
d)	sittin sieq.	

2. Id-dudu tela' ma'

a)	fergħa.	
b)	werqa.	
ċ)	zokk oħxon.	
d)	tuffieħa.	

3. Id-dudu

a)	ħaffer toqba żgħira, u ma kielx ħafna.	
b)	ħaffer toqba żgħira, u kiel kemm felaħ.	
ċ)	waqa' minn fuq is-siġra u spiċċa b'xejn.	
d)	kiel it-tuffieħa kollha u ħarab jiġri.	

4. Il-kaxex tal-frott tgħabbew

a)	fuq trakk.	
b)	fuq karettun.	
ċ)	fuq l-idejn.	
d)	ġo karozza.	

5. Wara li lesta, il-bidwi

a)	mar jorqod kmieni.	
b)	ħa l-frott kollu l-pitkalija.	
ċ)	qassamhom fil-ħwienet tal-ħaxix u l-frott.	
d)	żamm il-frott għalih u kielu kollu.	

6. Id-dudu spiċċa

a)	għand Xmun tal-ħaxix.	
b)	ġo supermarkit.	
ċ)	għand tal-merċa.	
d)	fil-ħamrija.	

7. **Xiref** tfisser

a)	daħal.	
b)	ħareġ.	
ċ)	telaq.	
d)	taqqab.	

8. Lisa qegħdet il-frott

a)	ġo borża.	
b)	ġo kaxxa.	
ċ)	ġo bieqja mlewna.	
d)	taħt it-taraġ.	

9. **Bieqja** tfisser

a)	tazza.	
b)	borma.	
ċ)	platt ċatt.	
d)	fruttiera.	

10. Samwel, it-tifel ta' Lisa,

a)	laħaq gidem it-tuffieħa.	
b)	nduna bid-dudu.	
ċ)	ma laħaqx gidem it-tuffieħa.	
d)	rema t-tuffieħa.	

11. Lisa

a)	ma kinitx tħobb l-annimali.	
b)	kienet tħobb l-annimali kollha.	
ċ)	kienet tħobb l-annimali żgħar biss.	
d)	kienet tħobb l-annimali kbar biss.	

12. Id-dudu spiċċa

a)	ġol-ġnien.	
b)	fl-għalqa.	
ċ)	ġo ħawt.	
d)	maqsum fi tnejn.	

***

Issa se ngħaddu għal Taħriġ B.
Immarkaw t-tweġiba t-tajba billi tagħmlu sinjal fil-kaxxa t-tajba.

Taħriġ B: Immarka (✓) fil-kaxxa **VERU** jew **FALZ** (6 marki)

		Veru	Falz
13.	Id-dudu kien qasir ħafna.		
14.	Id-dudu ħaffer toqba ġo tuffieħa.		
15.	Ir-raġel ma qatax it-tuffieħa li fiha kien hemm id-dudu.		
16.	Waħda mara bdiet tqalleb il-kaxxa biex tagħżel l-isbaħ.		
17.	Lisa xtrat tużżana tuffieħ.		
18.	Fl-aħħar Samwel u d-dudu ma kinux kuntenti.		

***

Issa se ngħaddu għal Taħriġ Ċ.

Taħriġ Ċ: Aqta' sing taħt it-tajba. (2 marki)

19. Qabel nieklu l-frott irridu (nimsħuh, naħsluh, nixxuttawh).

20. L-annimali wkoll għandhom dritt li (jgħixu u jkunu kuntenti, jinħaqru, jitgħallmu jaqraw).

TMIEM IL-KARTA